

ارزیابی تأثیر منابع آب بر پایداری مناطق روستایی مورد: شهرستان حاجی‌آباد (استان هرمزگان)

ابراهیم رستگار^{۱*}، سعید نگهبان^۲، سعید میری پالنگری^۳

۱- استادیار دانشگاه شیراز e.rastegar@shirazu.ac.ir

۲- دانشیار دانشگاه شیراز

۳- کارشناس ارشد دانشگاه شیراز

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۰۹

چکیده

امنیت اجتماعی در جوامع روستایی به عنوان یکی از ارکان توسعه پایدار مطرح است. با این حال، افزایش جرایم در برخی سکونتگاه‌های روستایی ضرورت اتخاذ رویکردهای نوین در پیشگیری از جرم را دوچندان کرده است. مشارکت جامعه‌محور یکی از مؤثرترین راهکارها برای کنترل و کاهش جرم محسوب می‌شود. هدف این پژوهش بررسی رابطه بین مشارکت اجتماعی و کاهش جرایم در نواحی روستایی شهرستان ارسنجان است. این پژوهش از نظر روش، کمی و مبتنی بر پیمایش میدانی است. جامعه آماری شامل خانوارهای روستایی شهرستان ارسنجان بوده و بر اساس فرمول کوکران، ۲۵۳ خانوار به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه گردآوری و از طریق آزمون همبستگی پیرسون تحلیل شدند. متغیرهای اصلی پژوهش شامل الگوهای ذهنی جرم، تغییرات زمانی جرم و تغییرات در انواع جرم در ارتباط با میزان مشارکت اجتماعی بودند. نتایج نشان دادند که مشارکت اجتماعی تأثیر معناداری بر پیشگیری و کنترل جرم دارد. به ویژه، باور و اعتقاد مشارکتی بیشترین همبستگی را با تغییر الگوهای ذهنی جرم نشان داد. همچنین، افزایش همکاری با نهادهای انتظامی منجر به بهبود درک تغییرات زمانی جرم و کنترل انواع مختلف جرم شده است. این پژوهش بر اهمیت تقویت سیاست‌های پیشگیرانه مبتنی بر همکاری بین مردم و نهادهای انتظامی، ارتقای آگاهی عمومی و اعتمادسازی تأکید دارد. توسعه برنامه‌های آموزشی و توانمندسازی جوامع محلی می‌تواند نقش مؤثری در کاهش جرایم و افزایش امنیت اجتماعی در نواحی روستایی داشته باشد. پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران بر راهکارهای تقویت تعاملات اجتماعی و حمایت از ساختارهای مشارکتی در حوزه امنیت روستایی تمرکز کنند.

واژگان کلیدی: مشارکت جامعه‌محور، پیشگیری از جرم، جرایم روستایی، شهرستان ارسنجان.

مقدمه

امنیت در مناطق روستایی نه تنها یکی از عوامل اساسی در توسعه پایدار این مناطق محسوب می‌شود، بلکه نقشی حیاتی در حفظ انسجام اجتماعی دارد. با این حال، جرایم روستایی می‌توانند تهدیدی جدی برای امنیت عمومی ایجاد کرده و به طور مستقیم بر پایداری اجتماعی و اقتصادی این مناطق تأثیر منفی بگذارند (گروت و نوباخر، ۲۰۱۶: iv). کاهش میزان آسیب‌های ناشی از جرم و شناسایی ساختارهای مجرمانه در جوامع روستایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در حالی که در مناطق شهری، به دلیل تراکم بالای جمعیت و حضور گسترده نیروهای امنیتی، فعالیت‌های پیشگیرانه پلیس معمولاً اثربخش‌تر اجرا می‌شود (محمد، ۲۰۰۲)، در مناطق روستایی، به دلیل پراکندگی جغرافیایی و محدودیت منابع، اجرای برنامه‌های پیشگیری از جرم با چالش‌های قابل توجهی مواجه است. هرچند نرخ جرم و جنایت در جوامع روستایی عموماً پایین‌تر فرض می‌شود، اما این امر به دلیل نقش مهم عوامل غیررسمی اجتماعی و فرهنگی، مانند ساختار خانواده و ارزش‌های مذهبی در پیشگیری از جرم است (ایتوک، ۲۰۰۸؛ آریسوکوو و همکاران، ۲۰۲۰: ۱). از اینرو باوودن^۵ (۲۰۱۷) تأکید می‌کند که مردم محلی می‌توانند نقشی فراتر از سیستم عدالت کیفری در مدیریت امنیت ایفا کنند. بر این اساس، رویکردهای نوین پیشگیری از جرم بر مشارکت اجتماعی تأکید دارند که این امر به ویژه در جوامع روستایی از اهمیت بالایی برخوردار است. مشارکت مبتنی بر جامعه نقش مهمی در کنترل و پیشگیری از جرم در مناطق روستایی دارد، چراکه از دانش محلی، سرمایه اجتماعی و همبستگی اجتماعی برای مقابله با جرم بهره می‌گیرد. رابطه بین مشارکت جامعه و پیشگیری از جرم چندبعدی است و شامل مؤلفه‌هایی نظیر مراقبت اجتماعی، پلیس جامعه‌محور و انجمن‌های محلی می‌شود. این استراتژی‌ها متناسب با چالش‌های محیط‌های روستایی مانند پراکندگی جغرافیایی و منابع محدود نیروی انتظامی طراحی شده‌اند. مطالعات مختلف نشان می‌دهند که در کشورهای گوناگون، مشارکت جامعه‌محور در کاهش جرم اثربخش بوده است. برای مثال، در کینا، نیجریه، گروه‌های محلی نظارتی با انجام گشت‌های شبانه و تأمین امنیت ساکنان، نقش مؤثری در پیشگیری از جرم ایفا کرده‌اند، هرچند که کمبود منابع و آموزش ناکافی، اثربخشی آن‌ها را کاهش داده است (یو و همکاران، ۲۰۲۳). در کوبا، سازمان‌های اجتماعی با تقویت مشارکت شهروندان، به کاهش جرم و ایجاد احساس همبستگی اجتماعی کمک کرده‌اند (کروگر^۷، ۲۰۰۷). آریسوکوو و همکاران^۸ (۲۰۲۰) در موضوع مشارکت جامعه در پیشگیری و کنترل جرم در روستاهای نیجریه نشان می‌دهند که شرایطی نظیر نبود زیرساخت‌های اجتماعی، حضور ناکافی پلیس و ضعف حمایت دولت از جوانان بیکار، شرایط جرم و جنایت را در مناطق روستایی بدتر کرده است. مطالعه پیشنهاد داده که برای بهبود شرایط، افزایش مشارکت پلیس تخصصی و عمومی (مردمی) در پیشگیری و کنترل جرم دنبال شود. همچنین چیلنسکی

¹. Grote and Neubacher

². Muhammad

³. Etuk

⁴. Arisukwu, Igbolkwu, Oye, Oyeyipo, Asamu, Rasak, & Oyekola

⁵. Bowden

⁶. U. et al

⁷. Kruger

¹. Arisukwu

و همکاران^۱ (۲۰۱۵) در درک رابطه بین سازمان های اجتماعی با جرم در جامعه روستایی آمریکا بیان می دارند که درک این انجمن ها در محیط های روستایی می تواند به تصمیم گیرندگان در شکل دادن به سیاست هایی برای کاهش جرم و جنایت و بزهکاری نوجوانان کمک کند. کریمی (۱۴۰۱) در پژوهشی با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) به تحلیل فضایی بزهکاری در شهرستان چالوس و بر نقش عوامل محیطی و مکانی در شکل گیری الگوهای جرم تأکید دارد و راهکارهایی برای کاهش ناهنجاری های اجتماعی ارائه می دهد. افضل، ایرانخواه و مومنی (۱۳۹۷) به بررسی نقش سازمان های مردم نهاد (سمن ها) در پیشگیری از آسیب های اجتماعی در شهر تهران پرداخته و نشان داده اند که سمن ها بیشتر در حوزه آسیب های رفاهی و جرم زا فعالیت دارند و اقدامات آن ها شامل آموزش، مددکاری و توانمندسازی است. همچنین، همکاری میان سمن ها، دولت و مردم برای بهبود نتایج پیشگیری اجتماعی ضروری است. امامی تاج الدین (۱۴۰۲) در تأثیر دین و آموزه های اسلامی در کاهش آسیب های اجتماعی در مناطق روستایی دهستان قره باشلو شهرستان درگز نشان می دهد، دین و آموزه های اسلامی باعث کاهش آسیب های اجتماعی و کاهش جرائم در مناطق روستایی است.

الگوی پلیس جامعه محور، که بر تعامل بین پلیس و مردم محلی در حل مسائل اجتماعی و جرایم تأکید دارد، در کشورهای مختلف از جمله پاکستان و اتیوپی اثربخش بوده است و باعث بهبود روابط بین نیروهای پلیس و شهروندان و کاهش نرخ جرم شده است (هارجولا^۲، ۲۰۲۲؛ آدوگنا و ایتالماهو^۳، ۲۰۱۹). در موروگورو، تانزانیا، برنامه های پلیس جامعه محور با مشارکت شهروندان به عنوان تولیدکنندگان امنیت، امنیت عمومی را افزایش داده اند (ساموئل^۴، ۲۰۲۳). در ژاپن، انجمن های محلی توانسته اند با استفاده از سرمایه اجتماعی، میزان جرم خیابانی را کاهش داده و رفاه اجتماعی را افزایش دهند (ماتسوکاوا و تاتسوکي^۵، ۲۰۱۸). همچنین، شواهدی از استرالیا نشان می دهند که افزایش مشارکت در سازمان های اجتماعی با کاهش نرخ جرم مرتبط بوده و اهمیت انسجام اجتماعی و کارایی جمعی را برجسته کرده است (کارکاج و هانتلی^۶، ۲۰۰۲). با این حال، چالش های خاص مناطق روستایی، از جمله بی ثباتی اقتصادی و مهاجرت های فصلی، می توانند شبکه های اجتماعی را تضعیف کرده و مانع تلاش های پیشگیری از جرم شوند (پیرا^۷، ۲۰۲۴) بنابراین، در حالی که مشارکت جامعه محور به عنوان یک استراتژی اثربخش در پیشگیری از جرم مطرح می شود، چالش هایی مانند کمبود منابع، ضعف اعتماد میان پلیس و مردم و نابرابری های اجتماعی-اقتصادی می توانند موانعی برای موفقیت این رویکرد باشند. در نتیجه، موفقیت استراتژی های مشارکت جامعه محور در پیشگیری از جرم، وابسته به زمینه های اجتماعی و فرهنگی هر منطقه روستایی است. به همین دلیل، طراحی راهبردهای متناسب با شرایط محلی و تقویت مشارکت واقعی جامعه، از عناصر کلیدی برای پیشگیری پایدار از جرم و جنایت در مناطق روستایی محسوب می شود.

². Chilenski & et.al

2. Harjula

3. Adugna & Italemahu

4. Samwel

5. Matsukawa & Tatsuki

6. Carcach & Huntley

7. Pereira

پژوهش حاضر در شهرستان ارسنجان استان فارس انجام می‌شود، که با چالش‌های متعددی از جمله سرقت منازل، سرقت از باغات و تجهیزات کشاورزی، جرایم زیست‌محیطی، قاچاق مواد مخدر و دیگر انواع جرایم مواجه است. بخش عمده‌ای از این جرایم در ساختار سکونتگاه‌های روستایی گزارش شده است. این شهرستان با ۷۱ روستا، ۱۲۸۷۸ خانوار و جمعیتی معادل ۴۲۷۲۵ نفر بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵، شرایط ویژه‌ای از نظر امنیت اجتماعی دارد. هدف این پژوهش، شناسایی وضعیت فعلی جرایم در مناطق روستایی ارسنجان و بررسی رویکردهای مؤثر پیشگیری و کنترل جرم، با تأکید بر مشارکت جامعه‌محور است. در این راستا، بررسی تأثیر مشارکت اجتماعی بر پیشگیری از جرم و نقش آن در کاهش جرایم، از اهداف اصلی این تحقیق به‌شمار می‌رود.

مبانی نظری پژوهش

رویکردهای پیشگیری و کنترل جرم در نواحی روستایی

پیشگیری از جرم شامل تعدادی از اقدامات و روش‌هایی است که با هدف کاهش جرم، قربانی‌شدن و ترس و بهبود ایمنی جامعه است و تلاش می‌کند تا به علل جرم رسیدگی کند. پیشگیری از جرم روستایی به پیشگیری از انواع جرایمی اطلاق می‌شود که در بافت روستایی صورت می‌گیرد. در سالیان اخیر محققان شروع به بررسی چگونگی پیشگیری از جرم روستایی کرده‌اند، اگرچه ارزیابی‌های دقیق برنامه‌های پیشگیری از جرم روستایی محدود است. اما مهم است که برنامه‌ها و رویکردهای پیشگیری از جرم روستایی از یک پایه نظری صحیح نشأت می‌گیرد. این بدان معناست که دست اندرکاران پیشگیری از جرم باید قبل از اجرای هرگونه طرح پیشگیری، درباره جمعیت یک جامعه معین و ماهیت مشکل جرم در آن جامعه اطلاعات داشته باشند. برنامه‌هایی که در یک جامعه کار می‌کنند را نمی‌توان به طور خودکار در جامعه دیگر اعمال کرد - تفاوت‌ها در ویژگی‌های جامعه، سطوح و انواع جرم، و استراتژی‌های اجرا باید ارزیابی شوند (فرایزر، ۲۰۱۱: ۴).

چندین رویکرد مختلف برای پیشگیری از جرم وجود دارد که می‌تواند در مناطق روستایی اعمال شود:

• پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (CPTED)

پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی بر برنامه ریزی و زیرساخت جوامع برای جلوگیری از جرم تمرکز دارد. پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (CPTED)، یا طراحی و ساخت ساختمان‌ها و فضاهای عمومی با چشم‌اندازی برای پیشگیری از جرم، یک رویکرد رایج برای پیشگیری از جرم است (گنج و همکاران^۱، ۲۰۰۹: ۹۴۸).

¹. Gnage

نمونه‌ها در بافت روستایی ممکن است شامل نصب نور سنسور حرکت در انبارها برای مشخص کردن مجرمان بالقوه یا طراحی مناطق ذخیره سازی تجهیزات مزرعه در نمای خانه باشد. برخی از محققان در حال بررسی سودمندی نسل دوم پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی برای پیشگیری از خشونت خانگی روستایی علیه زنان هستند. نسل دوم CPTED فراتر از محیط فیزیکی است و به جوامع آماده برای حمایت از طرح‌های پیشگیری از جرم خاص کار می‌کند. محققان به مورد خشونت خانگی نگاه کرده‌اند و این نظریه را مطرح کرده‌اند که نسل دوم CPTED می‌تواند برای تغییر هنجارها، باورها و ارزش‌های جامعه که از زن آزاری حمایت یا تحمل می‌کند، کار کند. به طور خاص، محققان پیشنهاد می‌کنند: (۱) سازماندهی رویدادهای فرهنگی برای حساس کردن جامعه نسبت به موضوع خشونت خانگی (به عنوان مثال، نمایش، جشنواره و غیره). (۲) ایجاد فضاهای امن برای زنان در جوامع روستایی و فضاهایی برای شبکه سازی مردان ضد خشونت. و، (۳) آموزش مهارت های ارتباط مثبت و حل تعارض (دی کیزردی^۱ و همکاران، ۲۰۰۹: ۱۷۸). در حوزه جرایم روستایی در مغرب زمین و در واکنش به این محدودیت‌های ارایه شده در نظریه CPTED بویژه در جرایم علیه زنان، محققان نسل دوم این نظریه در راستای ایجاد انواع اثربخشی جمعی از ظرفیت‌سازی جامعه بهره می‌برند و امیدوارند بتوانند به عنوان یک نیروی متضاد در برابر مردسالاری روستایی و سایر اشکال سازمان اجتماعی روستایی که باعث تداوم آزار زنان می‌شود، عمل کند. (کلیولند و ساویل^۲، ۲۰۰۳).

• پیشگیری موقعیتی

پیشگیری موقعیتی شامل افزایش خطرات و کاهش پاداش ارتکاب جرایم خاص است. نمونه‌هایی در بافت روستایی ممکن است شامل علامت‌گذاری تجهیزات مزرعه با یک شماره شناسایی باشد، بنابراین نمی‌توان آن‌ها را به راحتی فروخت یا فهرست‌های دقیق موجودی را برای شناسایی سریع اگر چیزی دزدیده شده نگه داشت (بول^۳، ۲۰۰۷). بیشتر رویکردهای پیشگیری از جرم روستایی از رویکرد پیشگیری موقعیتی نشأت گرفته است، اگرچه برخی از شیوه‌های امیدوارکننده در سایر زمینه‌ها وجود دارد. با این حال، تعداد بسیار کمی از برنامه‌های پیشگیری از جرم روستایی ارزیابی شده است. (فرایزر، ۲۰۱۱: ۵) برنامه‌های پیشگیرانه موقعیتی در بافت روستایی بر اساس کاهش فرصت‌های وقوع جرم است (مایزر و همکاران^۴، ۲۰۰۷). در یک پژوهش در مورد سرقت مزرعه، محققان این نظریه

1. DeKeseredy

2. Cleveland

3. Bull

4. Mears and et.al

را مطرح کردند که اهداف جذاب‌تر بیشتر دزدیده می‌شوند، قربانی شدن جنایت زمانی که عملیات مزرعه در نزدیکی مجرمان بالقوه باشد، و همچنین بیشتر در معرض دید قرار می‌گیرد و کمتر محافظت می‌شود، احتمال بیشتری دارد. محققان دریافتند اقلامی که به راحتی قابل حمل و نقل هستند به احتمال زیاد دزدیده می‌شوند. آنها همچنین دریافتند که مزارع در زمین‌های مسطح و با سطح وسیعی قربانی جرم و جنایت بیشتری را تجربه کردند. در نهایت، مزرعه‌هایی که از تدابیر امنیتی (مانند قفل کردن یا پنهان کردن تجهیزات) استفاده نمی‌کردند، یا جایی که مالکان کمتر قادر به دیدن یا نظارت بر دارایی‌شان بودند، احتمال بیشتری داشت که قربانی شوند. توصیه‌هایی برای پیشگیری شامل افزایش امنیت ساختمان‌ها و تجهیزات مزرعه، ایجاد یک پایگاه داده متمرکز از شماره‌های شناسایی تجهیزات مزرعه، و پلیس «نقاط داغ» روستایی است که در آن مناطق آسیب‌پذیر، اقدامات پلیسی فعال و پیشگیری از جرم را دریافت می‌کنند (فرایزر، ۲۰۱۱: ۵).

• پیشگیری از جرم از طریق توسعه اجتماعی (CPSD)

پیشگیری از جرم از طریق توسعه اجتماعی شامل چندین استراتژی مختلف، از جمله توسعه جامعه، پیشگیری مبتنی بر مدرسه، کمپین‌های آموزش عمومی، و پیشگیری از رشد (به عنوان مثال، مداخلات اولیه در دوران کودکی) است (فرایزر، ۲۰۱۱: ۵). ادبیات کافی برای حمایت از این واقعیت وجود دارد که رویکرد CPSD یک مفهوم کاملاً جدید نیست، اگرچه ممکن است در کشورها یا جوامع مختلف به این نام خوانده نشود و به دلیل توانایی خود در رسیدگی به علل ریشه‌ای جرم و جنایت بوسیله افزایش ادغام جامعه شناخته شده است و در مقایسه با CPTED نسبتاً ارزان‌تر و قابل اعتمادتر و واقعی‌تر است. برنامه توسعه سازمان ملل متحد^۱ رویکرد CPSD را رویکرد شماره یک پیشگیری از جرم به دلیل تمایل آن به ادغام جوامع در حوزه ایمنی و توسعه دانسته و آن را حمایت می‌نماید (اولاجید^۲ و همکاران، ۲۰۱۵: ۵۶). ایده آمادگی جامعه برای پیشگیری از جرم در محیط‌های روستایی در یک مطالعه در کشور آمریکا با تمرکز بر توسعه جامعه - یک مفهوم مهم در پیشگیری از جرم از طریق اجتماعی بررسی شده است. این محقق به مفهوم سرمایه اجتماعی یا میزان اعتماد ساکنان به یکدیگر، همکاری و توسعه مشارکت با مجریان قانون و سایر سهامداران اجتماعی و سیاسی (به عنوان مثال، کلیساها، مدارس، دولت محلی و غیره) توجه داشته است. هدف آن بوده که آیا سرمایه اجتماعی با توانایی جامعه روستایی برای مشارکت در یک ابتکار موثر پیشگیری از جرم مرتبط

1 UNDP

2. Olajide

است یا خیر. لذا ایجاد «سرمایه اجتماعی» یک رویکرد مؤثر برای پیشگیری از جرم در مناطق روستایی در نظر گرفته می‌شود، زیرا بسیاری از جوامع در حال حاضر به هم پیوسته‌اند و با روابط نزدیک اجتماعی یا خانوادگی مشخص می‌شوند. این محقق پیشنهاد می‌کند که سازمان‌های محلی باید نقش فعال تری در مشارکت دادن شهروندان برای جلوگیری از جرم و جنایت در جامعه خود داشته باشند. به طور خاص، پلیس روستایی باید با ساکنان محلی در برنامه‌های پیشگیری از جرم همکاری و مشارکت (به عنوان مثال، از طریق جلسات تالار اجتماعات، گروه‌های نگهبان مبتنی بر جامعه، و گشت‌های شهروندی) کند (فرایزر، ۲۰۱۱: ۵).

• پلیس جامعه محور و رویکرد کنترل عمومی جرایم روستایی

از رویکردهای جدید در پیشگیری و کنترل جرم تأکید بر رویکردهای پیشگیری عمومی در جرم است که با عنوان پلیس جامعه محور^۱ شناخته می‌شود. پلیس جامعه محور ناشی از بی‌اعتمادی عمومی و واکنش به ناتوانی پلیس در حفاظت از آنها و قطع ارتباط بین مردم و پلیس در جامعه است. به گفته تاکاگی و همکاران^۲ (۲۰۱۶) مشارکت اعضای جامعه تأثیر مثبتی بر پیشگیری و کنترل جرم دارد. اتکای بیش از حد به سبک سنتی (حرفه‌ای) پلیس، مشارکت اعضای جامعه در پیشگیری از جرم و حل مشکلات را نادیده گرفت. این امر باعث شد که پلیس بدون مشارکت مؤثر مردم برای پیشگیری فعالانه از جرم و حل مشکلات، ارتجاعی باشد. تمرکز اصلی پلیس جامعه محور حل مشکل و مشارکت جامعه از طریق مشارکت در پیشگیری از جرم است. مشارکت پلیس با مردم سنگ بنای پلیس معاصر است. اگر مردم به طور مؤثر برای پیشگیری و کنترل جرم بسیج شوند، منابع انسانی قابل قبولی را ارائه می‌دهند (آریسوکوو و همکاران، ۲۰۲۰: ۲). پلیس جامعه محور بر ایجاد شرکای کارآمد پلیس و عموم مردم در پیشگیری و کنترل جرم در یک جامعه تمرکز دارد. در این رویکرد بیشتر توجه به آرایه خدمت به مردم است تا اجرای صرف قانون. پلیس برای دستیابی به اهداف خود و تمرکز بر جامعه بر تمرکززدایی سازمان پلیس، مشارکت جامعه و حل مشکل تکیه دارد. به گفته مور و رک^۳ (۲۰۱۶)، ابزارهای غیررسمی کنترل اجتماعی بیش از جرایم خشن در یک جامعه از جرایم دارایی جلوگیری می‌کند. اعضای جامعه باید به آنچه در محیطشان می‌گذرد علاقه نشان دهند. فعالیت‌های مشکوک و خارج از عرف باید یادداشت شده و سریعاً به عوامل انتظامی گزارش شود. بعلاوه اعضای جامعه به عنوان سهامداران

^۱.Community policing

^۲.Takagi & et al

^۳. Moore and Recker

در پیشگیری از جرم می توانند عملیات نظارت محله، هوشیار و پلیس جامعه را برای پیشگیری فعالانه از جرم در جامعه خود تشکیل دهند. مشارکت جامعه در پیشگیری و کنترل جرم ضروری شده است زیرا پلیس نیروی انسانی و منابع کافی برای کنترل مؤثر مناطق روستایی را ندارد. بنابراین ضروری است که اعضای جامعه که صاحب و درک بهتری از محیط خود هستند در امنیت کلی جوامع روستایی مشارکت داشته باشند. به گفته گریس و همکاران^۴ (۲۰۱۹)، کشورهای غربی اکنون از پلیس مشترک برای مدیریت بهتر جرم حمایت می کنند. در سطح جهانی، این مردم هستند که ابتکارات توسعه را هدایت می کنند و مشارکت مردمی به دستور روز تبدیل شده است (آریسوکوو و همکاران، ۲۰۲۰: ۲). یکی از الگوهای اجتماعی فرایزر (۲۰۲۰) در پیشگیری جرم در مناطق روستایی نام می برد، برنامه های «دیده بان جامعه» است که در حقیقت نوعی پیشگیری از جرم موقعیتی است که با هدف افزایش خطرات فعالیت مجرمانه انجام می شود. بسیاری از مناطق روستایی دارای انجمن های محلی یا محله ای هستند که در برنامه های دیده بان جامعه شرکت می کنند. این گروه ها متشکل از افرادی هستند که منافع خاصی در جامعه روستایی دارند: برای مثال ساکنان، صاحبان مشاغل و صاحبان کلبه. اهداف این سازمان ها کاهش فرصت وقوع جرم از طریق بهبود شیوه های امنیتی، مشارکت در نظارت محله، مشارکت در برنامه های آگاهی از پیشگیری از جرم و تسهیل ارتباط بین ساکنان و پلیس است.

تحقیقات بر روی انجمن های محله نشان داده است که وقتی اعضای جامعه نظارت پلیس را به عهده می گیرند، افرادی که تحت نظارت پلیس قرار می گیرند از نظر اجتماعی از جامعه خود جدا می شوند، که ممکن است بهترین رویکرد برای کاهش جرم و جنایت نباشد (انگلیس، ۲۰۰۸). در واقع، ارزیابی های برنامه های دیده بان محله در مناطق شهری نشان داده است که برنامه هایی که فقط از مولفه «ساعت» استفاده می کنند در پیشگیری از جرم ناکارآمد هستند. یک برنامه مؤثر دیده بان محله در سطوح مختلف کار می کند و شامل بازرسی های امنیتی خانه، دستگاه های ردیابی بر روی تجهیزات مزرعه و علائمی است که نشان می دهد تجهیزات در حال نظارت است. یک برنامه مؤثر همچنین مشارکت بین پلیس، ساکنان محلی، و سایر سازمان های اجتماعی و خدمات عدالت کیفری را تقویت می کند. تا به امروز، هیچ ارزیابی دقیقی از برنامه های دیده بان جامعه روستایی وجود ندارد (مولر-چنگ، ۲۰۰۹؛ به نقل از فرایزر، ۲۰۲۰: ۶). پلیس در مناطق روستایی معمولاً شامل نوعی از پلیس جامعه است. یک مطالعه در استرالیا نشان داد که

⁴ Grace et al

بسیاری از افسران پلیس در جوامع روستایی را به عنوان شغل غیرممکن می‌دانستند. مشکلاتی که افسران با نظارت بر جوامع روستایی داشتند، ناشی از توجیه منطقی ساکنان در مورد جرایم خاص (مثلاً افراد مست یا جوان فقط «خوش گذراندن») و عدم همکاری آنها با پلیس بود. مؤثرترین افسران پلیس در این منطقه روستایی از پلیس سنتی جامعه استفاده کردند: افسران پلیس خود را در جامعه ادغام کردند و در مورد استانداردهای رفتار جامعه قضاوت خود را اعمال کردند (جایز، ۲۰۰۳). در استرالیا غربی، رویکرد دیگری برای پلیس روستایی، که برگرفته از استراتژی پیشگیری از جرم روستایی دفتر پیشگیری از جرم است، رویکرد چند سازمانی است. این رویکرد چند سازمانی، افسران پلیس، ادارات مختلف دولتی، سازمان‌های مبتنی بر جامعه، آژانس‌های خصوصی و داوطلبان را درگیر پلیس جوامع روستایی می‌کند. در یک مطالعه از این رویکرد، محقق دریافت که پلیس چند سازمانی این پتانسیل را دارد که شکلی فراگیرتر از پلیس باشد، اگرچه هنوز عمدتاً توسط دولت هدایت می‌شود (یاروود، ۲۰۰۷).

مشارکت مبتنی بر جامعه با تقویت همکاری بین ساکنان و مجریان قانون، افزایش اعتماد و استفاده از دانش و منابع محلی نقش مهمی در پیشگیری و کنترل جرم روستایی ایفا می‌کند. این رویکرد به ویژه در محیط‌های روستایی موثر است که روش‌های سنتی پلیس ممکن است به دلیل محدودیت‌های جغرافیایی و منابع کمتر موثر باشند. مشارکت جامعه نه تنها به پیشگیری از جرم کمک می‌کند بلکه به ایمنی کلی و توسعه مناطق روستایی نیز کمک می‌کند. بخش‌های زیر جنبه‌های مختلف مشارکت مبتنی بر جامعه در پیشگیری از جرم روستایی را بررسی می‌کند. پلیس جامعه بر ایجاد روابط قوی بین مجریان قانون و اعضای جامعه، تقویت اعتماد و همکاری تأکید دارد. در تانزانیا، نشان داده شده است که این رویکرد با تشویق حل مسئله فعال و مشارکت جامعه در فعالیت‌های پیشگیری از جرم مانند گشت‌های پا و آموزش عمومی، ایمنی را افزایش می‌دهد (اندرو و عیسی^۱، ۲۰۲۵) سازمان‌های جامعه محور^۲ می‌توانند تلاش‌های دولت در مدیریت جرم و جنایت را تکمیل کنند، همانطور که در نیجریه دیده می‌شود، جایی که آنها در محیط‌های روستایی و شهری نقش دارند. با این حال، اثربخشی آنها اغلب با چالش‌هایی مانند محدودیت منابع و نیاز به استراتژی‌های مدیریت جرایم متمرکز تر محدود می‌شود (آسانگاوسانگ و همکاران^۳، ۲۰۲۴) در مناطق روستایی، رویکردهای توسعه محلی، مانند رویکردهای اجرا شده با مشارکت مدارس و دادگاه‌های نوجوانان، با

1 . Andrew & Issa,

2 . CBOs

3 . Asangausung et al.,

تقویت روابط همکاری و اجرای طرح‌های پیشگیری متناسب با نیازهای محلی، در جلوگیری از بزهکاری موفق بوده اند. برنامه‌هایی مانند بک ترک^۱ در استرالیا ارزش مداخله‌های مبتنی بر جامعه را در کاهش جرم جوانان نشان می‌دهد، با ترجیح قوی برنامه‌های اجتماعی نسبت به افزایش حضور پلیس (ادموندز و همکاران^۲، ۲۰۲۱) پلیس روستایی با چالش‌های منحصر به فرد از جمله انزوای جغرافیایی و منابع محدود روبرو است. نوآوری‌هایی مانند سیستم‌های نظارت هوشمند و استراتژی‌های مشارکت جامعه برای رسیدگی به این مسائل در حال بررسی هستند. (لالیتا و همکاران^۳، ۲۰۲۴؛ دیویس و دیویس^۴، ۲۰۲۳).

در حالی که مشارکت مبتنی بر جامعه یک ابزار قدرتمند در پیشگیری از جرم و جنایت روستایی است، اما بدون چالش نیست. مسائلی مانند محدودیت منابع، انزوای جغرافیایی و نیاز به ارتباط موثر بین اعضای جامعه و مجریان قانون می‌تواند مانع موفقیت این ابتکارات شود. علاوه بر این، اثربخشی استراتژی‌های مبتنی بر جامعه بسته به زمینه‌های محلی و چالش‌های خاص با آن جوامع روستایی می‌تواند به طور قابل توجهی متفاوت باشد (اورتیز گارسیا^۵، ۲۰۲۳؛ پیرا، ۲۰۲۴).

روش پژوهش

این پژوهش با رویکرد کمی و مبتنی بر روش پیمایشی انجام شده است. هدف آن شناخت زمینه‌های کنترل و پیشگیری از جرم در سکونتگاه‌های روستایی، با تأکید بر مشارکت جامعه‌محور و تحلیل همبستگی بین میزان جرم و الگوی مشارکت است. جامعه آماری شامل خانوارهای روستایی در شهرستان ارسنجان، استان فارس، بوده است. این شهرستان دارای ۷۱ روستا در بخش مرکزی و سه دهستان خبریز، شورآب و علی‌آباد ملک است. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین شد و ۲۵۰ خانوار به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. توزیع نمونه‌ها متناسب با تعداد خانوار در هر دهستان انجام شد (جدول ۱).

-
- 1 . BackTrack
 - 2 . Edmunds et al.,
 - 3 . Lalitha et al
 - 4 . Davis & Davis
 - 5 . Ortiz García

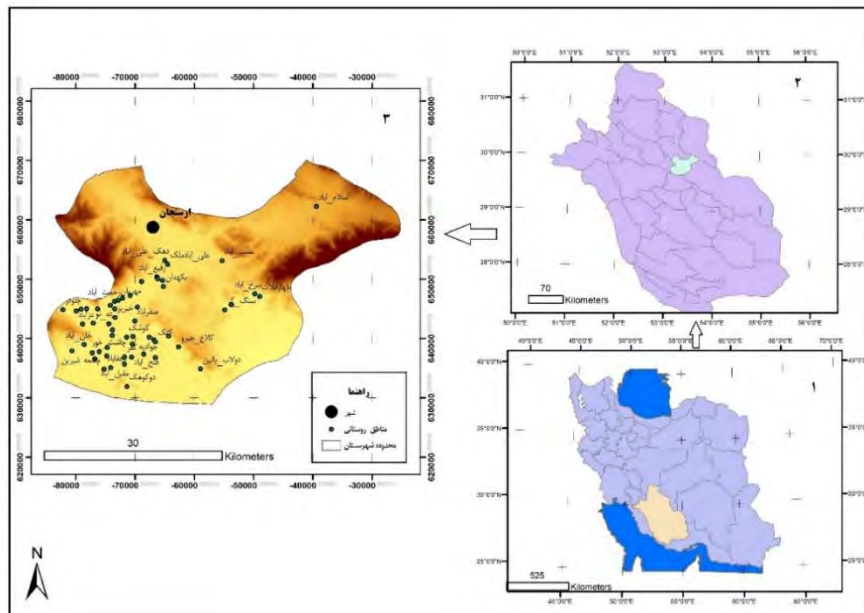
جدول (۱) نمونه های آماری پژوهش

دهستان	تعداد سکونتگاه	خانوار	جمعیت	تعداد نمونه
خبریز	۲۲	۲۰۹۳	۷۰۶۵	۶۵
شورآب	۲۶	۲۸۲۴	۹۱۸۷	۹۵
علی آبادملک	۲۳	۲۶۷۵	۸۷۶۱	۹۰
کل مناطق روستایی	۷۱	۷۵۹۲	۲۵۰۱۳	۲۵۰

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

داده‌ها از طریق پیمایش میدانی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری شدند. پرسشنامه شامل سؤالاتی درباره ویژگی‌های جمعیتی، میزان جرایم، و میزان مشارکت اجتماعی در پیشگیری از جرم بود. برای سنجش روایی محتوایی، پرسشنامه توسط متخصصان حوزه جرم‌شناسی و برنامه‌ریزی روستایی مورد بررسی قرار گرفت. همچنین، پایایی ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار آن بالاتر از ۰.۸ بود، نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب ابزار اندازه‌گیری است. برای تحلیل روابط بین متغیرها، از روش‌های تحلیل همبستگی استفاده شد. میزان ارتباط بین میزان جرم و متغیرهای مرتبط با مشارکت جامعه‌محور بررسی و تجزیه و تحلیل شد تا الگوهای پیشگیری از جرم در سکونتگاه‌های روستایی مشخص شود.

شهرستان ارسنجان از شهرستان‌های استان فارس در جنوب ایران است. مرکز این شهرستان، شهر ارسنجان است. این شهرستان از غرب به شهرستان‌های مرودرشت و پاسارگاد و از شرق به شهرستان‌های بختگان و بوانات و از شمال به شهرستان‌های پاسارگاد و بوانات و از جنوب به شهرستان خرامه محدود است. این شهرستان ۱۶۶۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و قله دال‌نشین (دل‌نشین) با ارتفاعی حدود ۳۲۷۰ متر از سطح دریا بلندترین قله رشته‌کوه‌های اطراف ارسنجان و یکی از معروفترین قله‌های سلسله جبال کوه خم می‌باشد.

۴- شکل ۱) موقعیت جغرافیایی محدوده پژوهش

یافته های پژوهش

• یافته های توصیفی

بررسی مشارکت جامعه محور در پیشگیری و کنترل جرم در مناطق روستایی شهرستان ارسنجان با هدف شناسایی ارتباطات میان ویژگی های جمعیتی، تحصیلی، شغلی و وضعیت اقتصادی افراد و نقش آنها در کنترل جرم انجام شده است. نتایج این مطالعه نشان می دهند که مشارکت افراد در کنترل جرم تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله وضعیت اجتماعی، اقتصادی و تحصیلی آنها قرار دارد. در این پژوهش، بیشتر پاسخ دهندگان مرد و در گروه های سنی ۲۵ تا ۴۴ سال قرار دارند. بیشترین تحصیلات افراد در سطح دیپلم و کارشناسی است و میزان بیکاری در میان افراد تقریباً برابر با شاغلان است. همچنین، بیشترین افراد در روستاها زندگی می کنند و در زمینه شغلی نیز بیشتر در فعالیتهای اقتصادی روستایی مشغول هستند.

جدول (۲) ویژگی ها و یافته های توصیفی پاسخگویان

شاخص	تعداد	فراوانی	درصد	وضعیت	تعداد	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	153	60.5	وضعیت	متاهل	134	53/0
	زن	100	39/5	تاهل	مجرد	119	47/0
سن (سال)	18-24	۴۱	16/21	بعد خانوار	۲ نفر	۳۴	۴/۱۳
	25-34	۷۶	30/04		۳ نفر	43	17/0
	35-44	۵۷	22/53		۴ نفر	75	29/6
	45-54	۴۷	18/58		۵ نفر	45	17/8
	۵۵ +	۳۲	12/65		۶ نفر	30	11/9
					۷ و بیشتر	23	۳/۱۰
وضعیت تحصیلات	بی سواد	16	6/3	وضعیت فعالیت اقتصادی	شاغل	107	42/3
	ابتدایی و راهنمایی	50	19/8		بیکار	103	40/7
	دیپلم و فوق دیپلم	68	26/9		بازنشسته	43	17/0
	کارشناسی	45	17/8			آزاد	58
	کارشناسی ارشد	59	23/3	مزد بگیر دولت		30	11/9
	دکتری	15	5/9	محصل و دانشجو	50	19/8	
	مجموع	253	100/0	نوع فعالیت	کارگر و کشاورز	45	17/8
روستا	119	47/0	خانه داری		38	15/0	
شهر	96	37/9	بیکار		9	3/6	
هردو	38	15/0	بدون پاسخ		23	9/1	

ماخذ: یافته‌های پژوهش ۱۴۰۲

• یافته‌های زمینه‌ای جرم شناختی

یافته‌های زمینه‌ای جرم‌شناختی در این پژوهش بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده از جامعه هدف، تلاش دارند تا تصویر دقیقی از وضعیت جرایم، احساس امنیت، و روندهای گزارش‌دهی و پیشگیری در مناطق روستایی ارائه دهند. در این بخش، اطلاعاتی درباره وقوع جرم در سال‌های گذشته، نوع و میزان جرایم، دلایل عدم گزارش‌دهی به پلیس، و اقداماتی که افراد برای پیشگیری از جرایم انجام داده‌اند، تحلیل خواهد شد. این یافته‌ها می‌تواند به درک بهتر زمینه‌های وقوع جرم و رفتارهای مجرمانه در سطح جامعه کمک کند و راهکارهایی برای پیشگیری و کنترل جرم در مناطق روستایی پیشنهاد دهد.

با توجه به جدول (۳)، نتایج مهمی درباره وضعیت جرایم، گزارش‌دهی، احساس امنیت و پیشگیری در جامعه مورد بررسی قابل استخراج است. در یکسال گذشته، ۲۰.۵۵٪ از پاسخ‌دهندگان اعلام کردند که جرمی علیه خود یا اعضای

خانواده‌شان اتفاق افتاده است، که نشان‌دهنده وقوع نسبی جرم در این مدت زمان است. همچنین، ۲۶.۵٪ از افراد در پنج سال گذشته با جرمی مواجه شده‌اند. این درصدها نشان می‌دهند که جرایم به‌ویژه در مدت‌زمان‌های مختلف در سطح جامعه وجود دارند، هرچند که اکثریت افراد (۷۹.۴۵٪) از وقوع جرم در این دوره‌ها بی‌اطلاع بوده‌اند. در ارتباط با گزارش‌دهی به پلیس، تنها ۳۱.۲٪ از افراد اظهار داشتند که جرایم رخ داده را به پلیس گزارش داده‌اند، در حالی که ۶۸.۴٪ از آن‌ها هیچ‌گونه جرمی را تجربه نکرده یا گزارش نداده‌اند. این نشان‌دهنده میزان پایین اعتماد یا تمایل به گزارش‌دهی در جامعه است، به‌ویژه با توجه به اینکه ۴.۰٪ از پاسخ‌ها بدون پاسخ باقی مانده است. در عین حال، از کسانی که جرم را گزارش داده‌اند، ۲۰.۶٪ از نتیجه گزارش‌دهی رضایت داشته‌اند و ۱۰.۳٪ عدم رضایت خود را اعلام کرده‌اند.

جدول ۳) ویژگی‌ها و یافته‌های توصیفی پاسخگویان

عنوان جدول	پاسخ‌ها	فراوانی	درصد	عنوان جدول	پاسخ‌ها	فراوانی	درصد
جرایم سال	بله	52	20.55%	جرایم پنج سال	بله	67	26.5%
گذشته علیه فرد و یا خانواده	خیر	201	79.45%	گذشته علیه فرد و یا خانواده	خیر	186	73.5%
وضعیت گزارش جرم به پلیس	بلی، در صورت وقوع گزارش داده‌ام	79	31.2%	وضعیت رضایت مندی گزارش	بله	52	20.6%
	خیر؛ تا کنون جرمی خاصی تجربه نکرده‌ام	173	68.4%		خیر	26	10.3%
	بدون پاسخ	1	0.4%	گزارشی به پلیس نداشته‌ام		175	69.2%
وضعیت بیشترین جرایم در محیط زندگی	تهدید و ارباب	15	5.9%	عدم گزارش جرم به پلیس	بلی؛ برخی جرایم را گزارش نداده‌ام	80	31.6%
	رفتارهای خشونت آمیز	16	6.3%	خیر؛ جرمی نبوده که نخواسته باشم به پلیس گزارش دهم		172	68.0%
	سرقت دام	30	11.9%	بدون پاسخ		1	0.4%
	سرقت خودرو	7	2.8%	احساس ترس از جرم در یکسال گذشته	بله؛ احساس ترس از جرم داشته‌ام.	75	29.6%
	سرقت منزل	8	3.2%	خیر؛ احساس ترس از جرم نداشته‌ام		178	70.4%
	سرقت مواد و ادوات کشاورزی	36	14.2%	بلی؛ فرقی ندارد		139	54.9%
	فرب خوردن بخاطر شرایط مالی	22	8.7%	خیر؛ در اولویت اصلی نبوده است		112	44.3%

0.8%	2	بدون پاسخ		10.7%	27	فربخ خوردن در فضای مجازی	
5.1%	13	زیر ۱۸ سال	گروه‌های سنی مرتکب جرم	36.4%	92	عدم تجربه جرم	
36.4%	92	18-25 سال		36.4%	92	موضوع کوچک است و نیاز به پیگیری انتظامی ندارد	دلایل عدم گزارش جرم به پلیس
50.6%	128	26-40 سال		40.3%	102	به خاطر کوچکی موضوع، قبل از رسیدگی انتظامی حل می‌شود	
5.5%	14	41-60 سال		9.9%	25	کاری از پلیس ساخته نیست	
2.4%	6	بالای ۶۰ سال		11.5%	29	بعضی مسائل بخاطر شرایط اجتماعی قابلیت پیگیری ندارد	
15.0%	38	در طول مدت روز	زمان انجام سرقت	2.0%	5	بدون پاسخ	شیوه‌های فعالیت مجرمانه
36.8%	93	سر شب تا حدود ۱ شب		27.7%	70	سرقت به شکل فردی	
48.2%	122	نیمه‌های شب تا قبل از طلوع خورشید		54.9%	139	چند نفری اما بدون سازمان مشخص	
19.0%	48	افراد از همین روستا	شناسایی هویت سارقان در محدوده روستا	13.8%	35	گروه سارقان حرفه‌ای و سابقه‌دار	
17.8%	45	افراد در خارج از روستا اما در محدوده شهرستان و روستاهای همجوار		6.3%	9	بدون پاسخ	
10.7%	27	افراد خارج از محدوده شهرستان		28.5%	72	بسیار کمتر از حد متوسط کشور	شناسایی نسبی میزان جرایم نسبت به سطح کشور
48.6%	123	همه موارد وجود داشته است		11.5%	29	کمتر از حد متوسط کشور	
4.0%	10	بدون پاسخ		24.1%	61	در سطح متوسط کشور	
16.2%	41	استفاده از قفل‌های مطمئن و ایمن درب و پنجره	درک رفتارهای پیشگیرانه در برابر انجام فعالیت مجرمانه	4.7%	12	بیشتر از سطح متوسط کشور است	
14.2%	36	ایجاد روشنایی برای جلوگیری از دید نامناسب در شب		31.2%	79	نمی‌توانم اظهار نظر کنم	
7.5%	19	استفاده از سگ		7.1%	18	عدم کنترل والدین	درک علل وقوع رفتارهای مجرمانه
7.1%	18	استفاده از نگهبان		65.2%	165	افزایش فقر در جامعه	
24.1%	61	نصب دوربین‌های مدار بسته		11.9%	30	طمع‌ورزی و رسیدن به سود آنی	
13.0%	33	استفاده از دو یا سه مورد به صورت همزمان		15.8%	40	تبلی و کاهلی برای کار	
8.7%	22	همه موارد					
9.1%	23	بدون پاسخ					

در خصوص شیوه‌های مجرمانه، سرقت به‌ویژه سرقت‌های دام و کشاورزی در روستاها و تهدید و ارباب به‌عنوان

رایج‌ترین جرایم مشاهده‌شده در محیط زندگی افراد گزارش شده است. بررسی دلایل عدم گزارش جرم به پلیس نیز

نکات جالب توجهی را نشان می‌دهد؛ ۳۶.۴٪ از افراد اظهار داشتند که جرم گزارش شده کوچک بوده و نیازی به پیگیری انتظامی نداشته است، در حالی که ۴۰.۳٪ دیگر به این دلیل که مسائل قبل از رسیدگی انتظامی حل شده است، هیچ گزارشی ارائه نداده‌اند. این موارد می‌تواند نشان‌دهنده محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی در فرآیند گزارش‌دهی و برخورد با جرایم باشد. در زمینه احساس ترس از جرم، ۲۹.۶٪ از پاسخ‌دهندگان در طول یکسال گذشته احساس ترس از وقوع جرم کرده‌اند، که نشان‌دهنده نگرانی‌های جدی در این زمینه است. این امر ممکن است بر اساس نوع و شدت جرایم موجود و یا احساس امنیت در جامعه باشد. همچنین، در پاسخ به پیگیری جرایم توسط پلیس، ۵۴.۹٪ از افراد معتقدند که پلیس به‌طور جدی جرایم روستایی را پیگیری می‌کند. در نهایت، ۶۵.۲٪ از افراد دلایل وقوع رفتارهای مجرمانه را افزایش فقر در جامعه می‌دانند و ۱۵.۸٪ آن را ناشی از تنبلی و کاهلی در کار می‌دانند. برای پیشگیری از سرقت‌ها، ۲۴.۱٪ از افراد به نصب دوربین‌های مدار بسته و ۱۶.۲٪ به استفاده از قفل‌های ایمن و مطمئن اشاره کرده‌اند، که این اقدامات نشان‌دهنده آگاهی و تلاش افراد برای پیشگیری از جرم در محیط زندگی خود است.

• یافته‌های استنباطی

0 سنجش متغیر جرم در سطح مناطق روستایی

برای سنجش سطح متغیر جرم در مناطق روستایی شهرستان ارسنجان از سه شاخص **سنجش الگوهای ذهنی جرم** (شامل سنجش نگرانی تامین امنیت در روستا؛ احساس امنیت برای کسب و کار خود (نگرانی از بابت هدف جرم بودن)؛ **سنجش تغییرات زمانی جرم** (سنجش جرایم یکساله در روستا، سنجش جرایم پنجساله اخیر روستا؛ و پایدار بودن جرایم در روستا) و **سنجش تغییرات در انواع جرایم روستایی** (میزان جرایم دزدی و سرقت، میزان جرایم مواد مخدر (توزیع، مصرف)، میزان دعوا و خشونت و نزاع، جرایم زنان در جامعه روستایی و ارزیابی کلی انواع جرم) مورد ارزیابی قرار گرفته است. میانگین پاسخ‌ها به گویه‌ها در محدوده روستایی در سطح متوسط قرار دارد.

جدول ۴) دیدگاه پاسخگویان نسبت به شاخص های جرم در مناطق روستایی

شاخص	گویه ها	نظر	میانگین	انحراف معیار	نظر	میانگین	انحراف معیار
سنجش الگوهای ذهنی جرم	نگرانی تامین امنیت در روستا	25	۶1	92	۱7	49	3/431
	احساس امنیت برای کسب و کار خود	76	44	31	68	34	۲/۷۶۲
تغییرات زمانی جرم	اقدامات مجرمانه سال گذشته	48	54	70	56	25	2/826
	افزایش فعالیت های مجرمانه در پنج سال اخیر روستا	44	49	56	71	32	2/992
	پایدار بودن جرایم در روستا	47	42	101	35	28	2/822
تغییرات انواع جرم	میزان جرایم دزدی و سرقت	80	58	80	21	14	2/332
	میزان جرایم مواد مخدر	66	۲7	۳6	20	32	2/553
	میزان نزاع و خشونت	50	67	۹۳	۲۵	18	2/601
	سطح جرایم زنان در روستا	89	108	42	6	8	1/957
	ارزیابی کلی جرم در محله یا جامعه روستایی	۳8	۳5	79	18	21	2/411

ماخذ: یافته های پژوهش

شاخص میزان جرایم زنان در جامعه روستایی با میانگین ۱/۹۵۷ پایین ترین وضعیت و شاخص نگرانی تامین امنیت در روستا با میانگین ۳/۴۳۱ بالاترین وضعیت در میان گویه ها را دارد. (جدول ۴) نشان دهنده دیدگاه پاسخ دهندگان درباره شاخص های جرم در مناطق روستایی است. نگرانی ها نسبت به تامین امنیت در روستا با میانگین ۳.۴۳ بالا بوده و احساس امنیت در کسب و کارها کمتر (میانگین ۲.۷۶) است. در زمینه تغییرات زمانی، پاسخ دهندگان معتقدند که فعالیت های مجرمانه در پنج سال اخیر افزایش یافته است (میانگین ۲.۹۹). در مورد انواع جرم، نگرانی ها نسبت به جرایم مواد مخدر (میانگین ۲.۵۵) و نزاع و خشونت (میانگین ۲.۶۰) بیشتر از دزدی و سرقت (میانگین ۲.۳۳) است. همچنین، ارزیابی کلی از وضعیت جرم در جامعه روستایی با میانگین ۲.۴۱ نشان دهنده نگرانی عمومی است. شاخص سطح جرایم زنان در روستا نیز کمترین نگرانی را با میانگین ۱.۹۶ دارد.

۵ سنجش سطح متغیر مشارکت در پیشگیری و کنترل جرم

برای درک وضعیت متغیر مشارکت جامعه روستایی در کنترل و پیشگیری از جرم از تعداد ۳ شاخص سنجش باورها و اعتقادات مشارکتی در پیشگیری و کنترل جرم (شامل اعتقاد و باور به مشارکت اجتماعی در کنترل و پیشگیری از جرم، و تلاش های فکری و ذهنی اعضای جامعه برای کنترل و پیشگیری از جرم در روستا)؛ شاخص سطح

مشارکت با نهادها و سازمان های انتظام بخش (شامل همراهی و مشارکت با پلیس در کنترل و پیشگیری از جرم؛ همکاری افراد جامعه با بسیج مردمی برای کنترل و پیشگیری از جرم در روستا؛ و مورد توجه قرار دادن هشدارها و اقدامات کنترلی پلیس) و شاخص اقدام و عمل مشارکتی در پیشگیری و کنترل جرم (مناسب بودن تلاش افراد جامعه در پیشگیری از جرم در روستا در شرایط خاص انتظامی، وجود اقدامات پیشگیرانه و کنترلی (تیم های حفاظت و حراست محلی با هماهنگی نهادها تامین کننده امنیت) برای پیشگیری از جرم در مواقع خاص در روستا، و کاهش جرم بواسطه تلاش های افراد روستایی) مورد ارزیابی قرار گرفته است. سنجش شاخص های مشارکت نشان می دهد که میانگین پاسخ در شش گویه بالاتر از سطح متوسط و دو گویه پایین تر از سطح متوسط است. گویه اعتقاد و باور به مشارکت اجتماعی در کنترل و پیشگیری از جرم با میانگین ۳/۶۱۷ بالاترین شاخص و گویه مورد توجه قرار دادن هشدارها و اقدامات کنترلی پلیس با میانگین ۲/۸۴۶ و شاخص کاهش جرم بواسطه تلاش های افراد روستایی با میانگین ۲/۸۷۷ در دسته پایین شاخص ها قرار دارند.

جدول ۵) دیدگاه پاسخگویان نسبت به شاخص های مشارکتی پیش گیری و کنترل جرم

شاخص	گویه ها	گویه ۱	گویه ۲	گویه ۳	گویه ۴	گویه ۵	گویه ۶
نظام باور و اعتقادات مشارکتی	اعتقاد و باور به مشارکت اجتماعی در کنترل و پیشگیری از جرم	۱۴	۳۲	۵۷	۸۸	۶۲	۳/۶۱۷
	تلاش های فکری و ذهنی اعضای جامعه برای پیشگیری از جرم در روستا	۲۴	۲۷	۷۳	۷۴	۵۵	۳/۲۰۲
سطح مشارکت با نهادها و سازمان های انتظام بخش	همراهی و مشارکت با پلیس در کنترل و پیشگیری از جرم	۲۶	۱۰	۸۲	۱۲۹	۶	۳/۳۱۲
	همکاری افراد جامعه با بسیج مردمی برای کنترل و پیشگیری از جرم در روستا	۲۲	۳۸	۸۰	۵۹	۵۴	۳/۳۳۶
	مورد توجه قرار دادن هشدارها و اقدامات کنترلی پلیس	۳۰	۵۴	۱۱۵	۳۳	۲۱	۲/۸۴۶
اقدام و عمل مشارکتی در پیشگیری و کنترل جرم	مناسب بودن تلاش افراد جامعه در پیشگیری از جرم در روستا در شرایط خاص انتظامی	۳۳	۴۳	۶۴	۷۰	۴۳	۳/۱۸۶
	وجود اقدامات کنترلی برای پیشگیری از جرم در مواقع خاص در روستا	۲۹	۴۳	۸۳	۶۲	۳۶	۳/۱۳۰
	کاهش جرم بواسطه تلاش های افراد روستایی	۳۹	۵۷	۷۸	۵۲	۲۶	۲/۸۷۷

جدول ۵) دیدگاه پاسخ‌دهندگان درباره شاخص‌های مشارکت پیشگیری و کنترل جرم را نشان می‌دهد. این شاخص‌ها شامل باور به مشارکت اجتماعی، همکاری با نهادهای انتظامی، و اقدامات عملی در پیشگیری از جرم هستند. در مولفه اول یعنی نظام باور و اعتقادات مشارکتی، شاخص اعتقاد و باور به مشارکت اجتماعی در کنترل و پیشگیری از جرم با میانگین ۳.۶۱ و انحراف معیار ۱.۱۷ نشان‌دهنده تمایل نسبتاً بالای افراد به مشارکت در کاهش جرم است. همچنین، تلاش‌های فکری و ذهنی اعضای جامعه برای پیشگیری از جرم با میانگین ۳.۲۰ و انحراف معیار ۱.۲۷ نشان‌دهنده توجه اعضای جامعه به پیشگیری از جرم است. در مولفه همکاری با نهادهای انتظامی، شاخص‌های همراهی و مشارکت با پلیس و همکاری با بسیج مردمی به ترتیب میانگین‌های ۳.۳۱ و ۳.۳۴ دارند که نشان‌دهنده مشارکت فعال جامعه با نهادهای امنیتی است. همچنین، مورد توجه قرار دادن هشدارها و اقدامات کنترلی پلیس با میانگین ۲.۸۵ نشان می‌دهد که در حالی که برخی افراد به هشدارهای پلیس توجه دارند، هنوز این میزان در سطح متوسط قرار دارد. در مورد اقدام و عمل مشارکتی، مناسب بودن تلاش افراد جامعه در پیشگیری از جرم با میانگین ۳.۱۸ و وجود اقدامات کنترلی برای پیشگیری از جرم در مواقع خاص با میانگین ۳.۱۳ نشان‌دهنده اقدامات نسبی جامعه در پیشگیری از جرم هستند. کاهش جرم به واسطه تلاش‌های افراد روستایی با میانگین ۲.۸۷، نگرانی‌هایی درباره اثر بخشی کامل این اقدامات دارد. به‌طور کلی، داده‌ها نشان می‌دهند که مردم روستا نسبت به مشارکت در پیشگیری از جرم باور و تمایل دارند، اما میزان عملی شدن این اقدامات هنوز در برخی موارد متوسط است و نیاز به تقویت بیشتر دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۵ تحلیل رابطه مشارکت و جرم در نواحی روستایی

در راستای پاسخ به سوال سوم پژوهش، رابطه بین مشارکت و نگرش‌های جامعه محور در کنترل و پیشگیری از جرم با میزان جرایم مورد بررسی قرار گرفت. همانگونه که مراحل قبل تشریح شد، متغیر مشارکت و توجه به رویکردهای جامعه محوری در کنترل و پیشگیری از جرم با سه شاخص شامل سنجش باورها و اعتقادات مشارکتی در پیشگیری و کنترل جرم، شاخص سطح همکاری و مشارکت با نهادها و سازمان‌های انتظام بخش، و شاخص اقدام و عمل مشارکتی در پیشگیری و کنترل جرم و مجموعاً با هشت گویه مورد ارزیابی قرار گرفت. متغیر میزان جرم نیز سه شاخص سنجش الگوهای ذهنی جرم، سنجش تغییرات زمانی جرم و سنجش تغییرات در انواع جرایم روستایی و مجموعاً با ده گویه مورد ارزیابی قرار گرفته است. برای دریافت رابطه میان دو متغیر از ضریب همبستگی

پیرسون استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که الگوهای ذهنی جرم سطح بالاتری از همبستگی نسبت به گویه‌های سنجش سطح مشارکت و همکاری با نهادها و سازمان‌های انتظام بخش دارد و گویه‌های اقدام و عمل پیشگیرانه همبستگی پایین‌تری نسبت به دو شاخص دیگر متغیر مشارکت دارد. این نتیجه قابل استنباط است که همبستگی هر چند رابطه بین دو متغیر را در سطح متوسط تا بالا نشان می‌دهد اما بیشترین همبستگی بین گویه‌های ذهنی ایجاد شده است و وقتی به سمت اقدام و عمل اجتماعی کشیده می‌شود، همبستگی ضعیف‌تر است.

جدول ۶) ضریب همبستگی متغیرهای مشارکت و میزان جرم در نواحی روستایی ارسنجان

شرح		باور و اعتقاد مشارکتی	سطح مشارکت با نهادها و سازمان‌های انتظام بخش	اقدام و عمل اجتماعی پیشگیرانه و کنترلی از جرم
الگوهای ذهنی جرم	ضریب همبستگی	.721**	.636**	.426**
	سطح معناداری	۰.۰۰۱	۰.۰۰۰	۰.۰۰۱
تغییرات زمانی جرم	ضریب همبستگی	.581**	.468**	.402**
	سطح معناداری	۰.۰۰۱	۰.۰۰۰	۰.۰۰۱
تغییرات در انواع جرم	ضریب همبستگی	۰.۴۹۰	.542**	.228**
	سطح معناداری	۰.۰۰۰	۰.۰۰۱	۰.۰۰۰

ماخذ: یافته‌های پژوهش

نتایج ضریب همبستگی بین شاخص‌های مختلف مشارکت اجتماعی و پیشگیری و کنترل جرم با الگوهای ذهنی جرم، بیانگر تغییرات زمانی و تغییرات در انواع جرم است. ضریب همبستگی نشان‌دهنده ارتباط میان دو متغیر است که در اینجا همبستگی میان اقدام و عمل اجتماعی پیشگیرانه و کنترلی از جرم، سطح مشارکت با نهادها و سازمان‌های انتظامی و باور و اعتقاد مشارکتی با شاخص‌های مختلف جرم مورد بررسی قرار گرفته است. برای شاخص الگوهای ذهنی جرم، ضریب همبستگی بین اقدام و عمل اجتماعی پیشگیرانه (۰.۴۲۶)، سطح مشارکت با نهادها و سازمان‌های انتظامی (۰.۶۳۶) و باور و اعتقاد مشارکتی (۰.۷۲۱) همگی معنادار و مثبت هستند. این نشان‌دهنده این است که افزایش مشارکت اجتماعی، همراهی با نهادهای انتظامی و باور به مشارکت در کنترل جرم ارتباط مستقیمی با الگوهای ذهنی مردم نسبت به جرم در جامعه دارد. به‌طور خاص، باور و اعتقاد مشارکتی بیشترین همبستگی را با الگوهای ذهنی جرم دارد. در تغییرات زمانی جرم، همبستگی مشابهی برای این شاخص‌ها مشاهده می‌شود. ضریب همبستگی برای اقدام و عمل اجتماعی پیشگیرانه (۰.۴۰۲)، سطح مشارکت با نهادها و سازمان‌های انتظامی (۰.۴۶۸) و باور و اعتقاد مشارکتی (۰.۵۸۱) معنادار است و نشان می‌دهد که هرچه میزان مشارکت و باورهای اجتماعی بیشتر باشد، درک و احساس

افراد از تغییرات زمانی جرم بهبود می‌یابد. همچنین در تغییرات انواع جرم، همبستگی بین اقدام و عمل اجتماعی پیشگیرانه (۰.۲۲۸)، سطح مشارکت با نهادها و سازمان‌های انتظامی (۰.۵۴۲) و باور و اعتقاد مشارکتی (۰.۴۹۰) نیز مثبت و معنادار است، که نشان می‌دهد مشارکت‌های اجتماعی و باورهای جمعی می‌توانند به کاهش و کنترل تغییرات در انواع جرم در جامعه کمک کنند.

بحث و نتیجه گیری:

نتایج تحلیل‌های انجام شده نشان‌دهنده اهمیت برجسته مشارکت اجتماعی، همکاری با نهادهای انتظامی و باور به نقش مشارکت جمعی در پیشگیری و کنترل جرم در جوامع روستایی هستند. این تحلیل‌ها بر اساس سه شاخص اصلی شامل الگوهای ذهنی جرم، تغییرات زمانی جرم و تغییرات در انواع جرم انجام شده است و نشان می‌دهند که هر سه شاخص ارتباط معناداری با سطوح مختلف مشارکت اجتماعی دارند.

در خصوص الگوهای ذهنی جرم، همبستگی مثبت و معنادار میان مشارکت اجتماعی و نگرش‌های مردم نسبت به جرم، نشان‌دهنده این است که هرچه مشارکت مردم در کنترل و پیشگیری از جرم بیشتر باشد، نگرش و باور آن‌ها در مورد خطرات و تهدیدات اجتماعی بهبود می‌یابد. به‌ویژه، باور به نقش مشارکت در پیشگیری از جرم، تأثیر چشمگیری در تغییر الگوهای ذهنی دارد. به عبارت دیگر، زمانی که مردم باور دارند که می‌توانند در کاهش جرم تأثیرگذار باشند، احساس مسئولیت و نگرانی‌های آن‌ها نسبت به امنیت جامعه افزایش می‌یابد. این امر نه تنها به تغییر دیدگاه‌های فردی بلکه به افزایش سطح آگاهی عمومی در خصوص جرایم مختلف کمک می‌کند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش آریسوکوو و همکاران (۲۰۲۰) همخوانی دارد که نشان داد باور مردم به مشارکت اجتماعی در پیشگیری از جرم، تأثیر مستقیمی بر نگرش‌های آنان نسبت به جرم داشته و در جوامع روستایی نیجریه، افزایش آگاهی عمومی منجر به کاهش وقوع جرم شده است.

در تحلیل تغییرات زمانی جرم، نتایج نشان می‌دهند که هرچه میزان مشارکت اجتماعی و باور به اهمیت همکاری با نهادهای انتظامی بیشتر باشد، درک مردم از تغییرات جرایم در طول زمان نیز بهبود می‌یابد. به عبارت دیگر، مشارکت و باور اجتماعی می‌تواند به مردم کمک کند تا تغییرات در روند جرایم را بهتر شناسایی کنند و در نتیجه اقدامات پیشگیرانه و کنترلی را به‌طور مؤثرتری به اجرا درآورند. این امر می‌تواند به جلوگیری از افزایش جرایم در طول زمان

و بهبود احساس امنیت در جوامع روستایی کمک کند. مطالعاتی مانند پژوهش ساموئل (۲۰۲۳) در تانزانیا نشان می‌دهند که اجرای برنامه‌های پلیس جامعه‌محور همراه با افزایش آگاهی شهروندان، تأثیر قابل توجهی بر بهبود امنیت در جوامع روستایی داشته است.

همچنین، در خصوص تغییرات در انواع جرم‌ها، همبستگی مثبت میان مشارکت اجتماعی و کنترل تغییرات در انواع مختلف جرم‌ها نیز نشان می‌دهد که مشارکت مردم در پیشگیری و کنترل جرم می‌تواند به کاهش وقوع انواع مختلف جرم‌ها، از جمله دزدی، خشونت، مواد مخدر و دیگر جرایم، کمک کند. این نکته به‌ویژه در مناطقی که همکاری مردم با نهادهای انتظامی مانند پلیس و بسیج مردمی بالاتر است، برجسته‌تر است. به‌طور خاص، حضور فعال مردم در اقدامات پیشگیرانه و همکاری با نهادهای قانونی، به کاهش انواع مختلف جرم‌ها کمک شایانی می‌کند. این نتیجه مشابه پژوهش کروگر (۲۰۰۷) در کوبا است که نشان داد سازمان‌های اجتماعی محلی با تقویت همبستگی اجتماعی، کاهش چشمگیری در میزان جرم داشته‌اند. همچنین، یافته‌های پژوهش یو و همکاران (۲۰۲۳) در نیجریه نشان می‌دهند که گروه‌های محلی نظارتی، اگرچه به دلیل کمبود منابع محدودیت‌هایی داشته‌اند، اما نقش مهمی در پیشگیری از جرم ایفا کرده‌اند.

در مجموع، این تحلیل‌ها بر اهمیت تقویت مشارکت اجتماعی در فرآیند پیشگیری از جرم تأکید دارند. به نظر می‌رسد که برای بهبود وضعیت امنیتی در جوامع روستایی، لازم است تا سیاست‌ها و برنامه‌های پیشگیرانه بیشتر به تقویت روابط میان مردم و نهادهای انتظامی معطوف شوند. همچنین، لازم است تا باورها و نگرش‌های جمعی نسبت به نقش مشارکت اجتماعی در پیشگیری از جرم تقویت شود تا در نهایت، بتوان از این طریق به کاهش جرم و بهبود امنیت در مناطق روستایی دست یافت. این یافته‌ها نشان می‌دهند که ارتقای سطح مشارکت اجتماعی، به‌ویژه در کنار حمایت‌های نهادهای قانونی، می‌تواند به‌طور مؤثری به کاهش جرایم و افزایش حس امنیت در جوامع روستایی کمک کند. علاوه بر این، پژوهش‌های دیگر مانند کارکاچ و هانتلی (۲۰۰۲) در استرالیا و ماتسوکاوا و تاتسوک (۲۰۱۸) در ژاپن نیز تأکید کرده‌اند که تقویت سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی، نقشی کلیدی در کاهش نرخ جرم و افزایش امنیت اجتماعی ایفا می‌کند. در عین حال، چالش‌هایی مانند کمبود منابع، بی‌ثباتی اقتصادی و ضعف اعتماد میان پلیس و مردم می‌تواند مانع از اجرای موفقیت‌آمیز این سیاست‌ها شوند (پریرا، ۲۰۲۴). از این رو، طراحی راهبردهای متناسب

با شرایط محلی و تقویت مشارکت واقعی جامعه، از عناصر کلیدی برای پیشگیری پایدار از جرم در مناطق روستایی محسوب می‌شود.

منابع

- افضلی، رسول؛ ایرانخواه، احمد و مومنی، حسن . (۱۳۹۷). بررسی نقش سمن‌ها در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، مورد مطالعه: شهر تهران. جغرافیا و روابط انسانی ۱۱(۱)، ۵۹۲-۵۶۹.
- امامی تاج‌الدین، سروش . (۱۴۰۲). تاثیر دین و آموزه‌های اسلامی در کاهش آسیب‌های اجتماعی در مناطق روستایی کشور (مطالعه موردی: دهستان قره باشلو شهرستان درگز). جغرافیا و روابط انسانی، ۵(۴)، ۷۰-۸۵.
- کریمی، سوسن . (۱۴۰۱). تحلیل فضایی پراکنش جرم در شهرستان چالوس با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی. جغرافیا و روابط انسانی، ۴(۴)، ۲۹-۱۶. doi:

۲۰۲۲.۳۲۷۹۵۶.۱۶۵۷/gahr.۱۰.۲۲۰۳۴

- Adugna, M. T., & Italemahu, T. Z. (2019). Crime Prevention Through Community Policing Interventions: Evidence from Harar City, Eastern Ethiopia. *Humaniora*, 31(3), 326–337. <https://doi.org/10.22146/JH.44206>
- Andrew, L., & Issa, F. (2025). The Role of Community Policing in Preventing Crimes in Tanzania: A Case Mkuranga District Council. *African Journal of Empirical Research*, 6(1), 23–32. <https://doi.org/10.51867/ajernet.6.1.3>.
- Arisukwu, O., Igbolekwu, C., Oye, J., Oyeyipo, E., Asamu, F., Rasak, B., & Oyekola, I. (2020). Community participation in crime prevention and control in rural Nigeria. *Heliyon*, 6(9), e05015.
- Asangausung, O. S., James, N. N., & Bassey, A. E. (2024). Community-Based Organisations and Crime Management in Nigeria: A Study of Rural and Urban Centres of Akwa Ibom State. <https://doi.org/10.61090/aksujoss.2024.001>.
- Carcach, C. A., & Huntley, C. (2002). Community Participation and Regional Crime. *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice*, 222(222), 1. <https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2002-01/apo-nid149171.pdf>
- Chilenski, S. M., Syvertsen, A. K., & Greenberg, M. T. (2015). Understanding the link between social organization and crime in rural communities. *Journal of rural and community development*, 10(1), 109.
- Cleveland, G . and Saville, G . (2003) An introduction to 2nd generation CPTED – Part 1, www.cpted.net.
- Davis, R., & Davis, J. E. (2023). Policing Rural Communities in North America: An International Society for the Study of Rural Crime Roundtable. *International Journal of Rural Criminology*, 7(2), 272–288. <https://doi.org/10.18061/ijrc.v7i2.9399>
- DeKeseredy, W.S., Donnermeyer, J.F., & Schwartz, M.D. (2009). Toward a gendered second generation CPTED for preventing woman abuse in rural communities. *Security Journal*, 22(3), 178-189.
- Edmunds, K., Wall, L., Brown, S. D., Searles, A., Shakeshaft, A., & Doran, C. M. (2021). Exploring Community-Based Options for Reducing Youth Crime. *International Journal of*

Environmental Research and Public Health, 18(10), 5097.
<https://doi.org/10.3390/IJERPH18105097>.

- Gnage, M.F., Dziagwa, C., & White, D. (2009). Safety on a rural community college campus via integrated communications. *Community College Journal of Research and Practice*, 33(11), 948- 950.
- Grote, Ulrike, Neubacher, Frank, (2016). Rural crime in developing countries: theoretical framework, empirical findings, research needs. In: ZEF Working Paper Series, No. 116.
- Harjula, M. (2022). Examining community participation in crime prevention in rural Peshawar, Pakistan. 31(3), 139–154. <https://doi.org/10.1080/10371656.2022.2152165>
- Kruger, M. H. (2007). Community-Based Crime Control in Cuba. *Contemporary Justice Review*, 10(1), 101–114. <https://doi.org/10.1080/10282580601157919>.
- Lalitha, V., Manimala, G., Magesh, K., Youkesh, G., & Selvanarayanan, A. (2024). Empowering Rural Communities through Intelligent Surveillance for Suspicious Activity Detection. <https://doi.org/10.1109/ic3iot60841.2024.10550385>
- Matsukawa, A., & Tatsuki, S. (2018). Crime prevention through community empowerment: An empirical study of social capital in Kyoto, Japan. *International Journal of Law Crime and Justice*, 54, 89–101. <https://doi.org/10.1016/J.IJLCJ.2018.03.007>
- Olajide, S. E., Lizam, M., & Adewole, A. (2015). Towards a crime-free Housing: CPTED versus CPSD. *Journal of Environment and Earth Science*, 5(18), 53-63.
- Ortiz García, J. (2023). Seguridad y prevención del delito en las comunidades rurales de Extremadura: un estudio de caso desde la criminología. *Revista de Estudios Jurídicos y Criminológicos*, 7. <https://doi.org/10.25267/rejucrim.2023.i7.07>
- Pereira, M. (2024). Criminalidade nas áreas rurais: desafios e soluções. 1(1), 45–68. <https://doi.org/10.30681/rbegdr.v1i1.12134>.
- Samwel, M. (2022). The Roles of Community Policing Programmes in Reducing Crime in Morogoro Municipality. *International Journal of Science and Research*, 11(7), 1880–1883. <https://doi.org/10.21275/sr22722135039>
- U., A., Y., E., I.G., T., & O.O., J. (2023). Assessing the Impact of Vigilante Patrolling and Community Engagement on Crime Prevention in Dekina Local Government Area of Kogi State, Nigeria. *African Journal of Social Sciences and Humanities Research*. <https://doi.org/10.52589/ajsshr-qtgo9k9p>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی